

Informatienota voor de raad

Datum 30 juni 2020

Onderwerp	Intensivering aanpak mensenhandel
Versienummer	V0.3

Portefeuillehouder Klaas Sloots

Informant Irene Pruij
Afdeling PPP
Telefoon 06 21 56 03 51
Email I.pruim@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de stand van zaken met betrekking tot de intensivering van de aanpak van mensenhandel

Datum 30 juni 2020

Inleiding

Op 23 september 2019 heeft u de nota “Mensenhandel meer in beeld”, eerste basisverkenning als opstap naar 2019-2022, vastgesteld. Daarbij heeft u besloten zo spoedig mogelijk tot uitvoering van de nota over te gaan en hiertoe een kwartiermaker aan te stellen ter opstart van de intensivering van de aanpak en regionale samenwerking en een zorgcoördinator voor coördinatie van directe slachtofferhulp en preventie.

Mensenhandel is het werven, vervoeren, overbrengen of huisvesten van een persoon, waarbij dwang (in brede zin) wordt gebruikt om de persoon (minderjarig of volwassen) uit te buiten. Een goede aanpak van mensenhandel gaat over het voorkomen van mensenhandel tot aan het signaleren en stoppen, waarbij daders worden aangepakt en slachtoffers worden opgevangen en begeleiding krijgen.

Voor de inzet van een kwartiermaker heeft u bij de Perspectiefnota 2020 financiële middelen vrijgemaakt voor het jaar 2020 en voor de inzet van een zorgcoördinator middelen voor de jaren 2020 en 2021.

Tijdens het raadsdebat in september 2019 heeft de portefeuillehouder toegezegd dat:

- na een half jaar een bijpraatsessie voor de raad wordt georganiseerd;
- na een jaar een evaluatie volgt;
- hij met het onderwijs in gesprek gaat over de preventie van mensenhandel;
- de raad wordt geïnformeerd over de vergunningvereisten voor legale sekswerkers.

In deze informatienota wordt hier nader op ingegaan.

Kernboodschap

Landelijk is mensenhandel één van de prioritaire thema's van de Veiligheidsagenda 2019-2022. Met het programma “Samen tegen mensenhandel” worden gemeenten ondersteund in de aanpak van het vraagstuk.

Op dit moment is er in Zwolle en regionaal niet of nauwelijks zicht op het fenomeen mensenhandel, zowel als het gaat om seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting als criminele uitbuiting. Dit hangt samen met de aard van de problematiek. Er is veel samenwerking nodig om zicht te krijgen op mensenhandel en partijen moeten weten waar ze naar toe kunnen bij signalen.

Op regionaal niveau (zowel op het niveau van regio IJsselland als op het niveau van politieregio Oost) vindt dit voorjaar een nadere verkenning plaats naar de omvang en aard van de mensenhandelproblematiek voor het (daarna) opstellen van een regionaal plan van aanpak. Dit plan van aanpak wordt na de zomer 2020 voorbereid als onderdeel van het regionale plan “Geweld hoort nergens thuis”.

Voor de intensivering van de aanpak van mensenhandel in Zwolle heeft op 31 januari 2020 een startbijeenkomst plaatsgehad met ketenpartners. Geïnventariseerd is welke kansen en belemmeringen er zijn en van welke ketenpartners betrokkenheid wordt gevraagd voor de intensivering van de aanpak.

Datum

30 juni 2020

Daarnaast is de werving voor de zorgcoördinator gestart nadat eerst regionale afstemming heeft plaatsgehad over de positionering van de zorgcoördinator op regionaal niveau en afstemming over de bespreking van mensenhandelcasuïstiek met ketenpartners op regionaal niveau (bij het Veiligheidshuis IJsselland of, bij ondermijnende criminaliteit, bij het informatieplein van het RIEC Oost-Nederland). Signalen op het gebied van mensenhandel worden hieraan voorafgaand besproken in een lokaal signaleringsoverleg. Beoogd wordt dat de zorgcoördinator na de zomervakantie van 2020 start met de werkzaamheden. Met het oog op de huidige meldroute en een regionaal plan van aanpak is de functie van zorgcoördinator ondergebracht bij Veilig Thuis IJsselland.

Vanwege de onzichtbaarheid van het fenomeen mensenhandel (het aantal slachtoffers van mensenhandel wordt landelijk op jaarbasis geschat tussen de 5.000 en 7.500 waarbij er jaarlijks ongeveer 1.000 mogelijke slachtoffers van mensenhandel worden gesignaleerd), wordt in Zwolle ook ingezet op het versterken van de signalering van mogelijke slachtoffers. Daartoe worden na de zomer 2020 kennismakingstrainingen georganiseerd voor wijkagenten, medewerkers van Travers, gemeentelijk toezichthouders, medewerkers van Veilig Thuis IJsselland en medewerkers van Reclassering Nederland regio Zwolle. Aanvankelijk waren trainingen gepland voor dit voorjaar maar vanwege het Coronavirus uitgesteld. Zwolle neemt daarnaast in 2020 ook deel aan een landelijk pilotproject om de aangiftebereidheid van slachtoffers van mensenhandel te verhogen. De resultaten van deze pilot worden afgewacht.

Als het gaat om preventie c.q. vroegsignalering wordt aangesloten bij het programma Ondermijning en bij het project Seksuele weerbaarheid en loverboys 2020 dat de GGD IJsselland aanbiedt aan VO en VSO scholen en jeugdinstanties in Zwolle. De doelstelling van dit project is het verbeteren van de (seksuele) weerbaarheid zodat dit kan bijdragen aan het voorkomen dat kwetsbare jongeren slachtoffer worden van een loverboy. Voor dit project worden scholen nog voor de zomervakantie proactief benaderend.

Voor het op orde hebben van het gemeentelijk instrumentarium om mensenhandel tegen te gaan hebben Rijk, IPO en VNG in het kader van het interbestuurlijk programma een basisniveau bestuurlijke aanpak mensenhandel geformuleerd. Aan het basisniveau bestuurlijke aanpak mensenhandel wordt voldaan als de gemeente:

1. werkt aan actieve signalering van mensenhandel;
2. een (aandachts)functionaris heeft die optreedt als contactpersoon binnen de gemeente, bekend is met de bestuurlijke mogelijkheden om op te treden tegen mensenhandel en bekend is met de instanties waar slachtoffers mensenhandel terecht kunnen;
3. gemeentelijk beleid en lokale regelgeving heeft dat de aanpak van mensenhandel ondersteunt waarbij beleid gericht is op prostitutie, met daarbij aandacht voor voorlichting en hulpverlening aan prostituees en de aanpak van seksuele uitbuiting hier onderdeel van is.

Het kabinet stelt vanaf 2021 structureel geld beschikbaar aan centrumgemeenten voor het regionaal ondersteunen van sekswerkers die de prostitutie willen verlaten. Nadere informatie hierover volgt bij de septembercirculaire 2020. Op dit moment wordt door de sociale wijkteams maatschappelijke begeleiding geboden aan sekswerkers bij het uitstappen uit de prostitutie en daarnaast wordt door de ambulante netwerkorganisatie LIV In Connection in Zwolle laagdrempelig outreachend veldwerk gedaan in de vorm van clubbezoek en digitaal veldwerk waarbij thuiswerkers actief telefonisch en online worden benaderd.

Datum 30 juni 2020

Zwolle stelt op dit moment geen specifieke eisen voor legale sekswerkers zoals een registratieplicht. De burgemeester kan maximaal 10 vergunningen afgeven voor seksinrichtingen of escortbedrijven (artikel 3:4 lid 2 APV). Op dit moment zijn 5 vergunningen afgegeven. Bij een aanvraag worden eisen gesteld aan de locatie en de exploitanten, niet voor het personeel of de personen die daar werkzaam zijn. Wel zijn er regels die de gezondheid en het zelfbeschikkingsrecht van de prostituee moeten waarborgen (nadere regels seksinrichtingen en escortbedrijven). Inmiddels is ook een Wet regulering sekswerk in consultatie waarbij wordt voorzien in een vergunningplicht voor individuele sekswerkers en een landelijk register dat door bevoegde toezichthouders is te raadplegen.

Consequenties

Met de invulling van de functie van zorgcoördinator wordt de hulpverlening aan slachtoffers van mensenhandel geborgd. Ook wordt invulling gegeven aan preventie c.q. vroegsignalering. Een integrale aanpak vraagt daarnaast dat wordt voldaan aan het basisniveau bestuurlijke aanpak mensenhandel. Voor het op orde hebben van het gemeentelijke instrumentarium in de aanpak van mensenhandel is het daarvoor nodig de rol van aandachtsfunctionaris mensenhandel bij de gemeente te organiseren waarbij wordt verwacht dat deze aandachtsfunctionaris een centrale rol kan spelen in de meldroute, samen met gemeentelijk toezichthouders, als het gaat om het signaleren van arbeidsuitbuiting. Mensenhandel vraagt daarnaast ook om mensenhandelbeleid in brede zin. Aanvullende financiële middelen om te voldoen aan het basisniveau bestuurlijke aanpak mensenhandel worden gevraagd bij de begroting 2021.

Communicatie

De bij mensenhandel betrokken ketenpartners, lokaal en regionaal, zijn bekend met de Zwolse intensivering van de aanpak van mensenhandel. De andere gemeenten in IJsselland zijn op de hoogte van de regionale aanpak die wordt voorbereid.

Vervolg

Wij informeren u in het voorjaar van 2021 opnieuw over de voortgang. Daarbij wordt ook de effectiviteit van de intensivering van de aanpak van mensenhandel in 2020 geëvalueerd.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Voorzitter, Peter Snijders

Secretaris, Ingrid Geveke